

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Het einde van de coalitievorming nadert en de invulling der posten lijkt een laatste stap die komende week zal worden ingevuld. Wel is al duidelijk dat het staatssecretariaat voor Koninkrijksrelaties aan D66 zal worden toegewezen. Wat dat precies gaat betekenen moet natuurlijk nog blijken maar, zo mag ik begrijpen, aan het tijdperk 'Knops' komt een einde. In die, nu achter ons liggende periode is er van alles gebeurd maar of we ook een voorwaartse beweging hebben gemaakt, is mijns inziens niet vanzelfsprekend. Wat dat betreft heb ik mijn hoop gevestigd op de toekomst.

Zo hier en daar neem ik kennis van blikken die vooruit worden geworpen, met het oogmerk het toekomstig beleid invulling te geven. Een van die blikken behelst een 'Caribische provincie' met daarin zes Nederlandse gemeenten, en dat alles zonder Statuut maar 'gewoon' met de Nederlandse Grondwet als basis. Op hoofdlijnen lijkt me dat geen slechte visie, maar ik zou de volgende twee kanttekeningen daarbij willen maken:

1. Een Caribische provincie lijkt me geen toegevoegde waarde te hebben: er is gewoonweg weinig gemeenschappelijks. De eilanden zijn redelijk op zichzelf en de natuur geeft dat ook zo in: tussen de zes eilanden is vooral veel water en weinig uitwisseling.
2. Het definiëren van zes Nederlandse gemeenten lijkt me een tikje te kort door de bocht. Ik denk dat zes 'Openbare Lichamen' meer recht doet aan de huidige en de gewenste situatie. Ik volg daarbij de gedachte dat het 'Openbaar Lichaam' volgens de Grondwet (artikel 132a) is gedefinieerd als een bestuurlijke entiteit die lijkt op een Nederlandse gemeente, maar waarvoor - per eiland - regels kunnen worden gesteld en andere specifieke maatregelen kunnen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland. Dit laatste punt is belangrijk: niet elk (huidig) onderscheid is "wezenlijk onderscheidend van Europees Nederland" en het lijkt me dat die gevallen ook netjes moeten worden toegelicht en overeengekomen met het eilandelijk bestuur (waaronder de eilandsraad).

Deze laatste toevoeging is niet onbelangrijk, met name wanneer ik kijk naar de huidige constellatie op Sint Eustatius waarbij de eilandsraad eigenlijk 'voor spek en bonen' meedoet aan het (politieke) besluitvormingsproces. De regeringscommissaris is autocratisch aan zet en in feite handelt deze commissaris als een marionet in handen van de staatssecretaris (i.c. Knops). In wandelgangen heet het dat de democratie moet terugkeren in het eilandelijk bestuur. In feite heeft de huidige besturing van Sint Eustatius niets, maar dan ook helemaal niets met democratie te maken.

Op de website van het eilandelijk bestuur (<https://statiagovernment.com>) is vandaag een nieuwjaarsboodschap van de regeringscommissaris gepubliceerd die - vanzelfsprekend - positief klinkt maar slechts ingaat op uiterlijke zaken, veelal in materiële zin. Van betrokkenheid van de bevolking - de kern van democratie - is geen sprake. Investeerdere wordt alle ruimte geboden om hun 'goddelijke' gang te gaan; geen strobreed wordt ze in de weg gelegd. Zelfs niet wanneer ergens een

vergunning voor is vereist. Ook beperkingen vanwege de pandemie gelden slechts voor gewone mensen, niet voor hen die met een heel dikke (investerings)portemonnee komen aanzetten.

Het problematische hiervan is dat de bevolking er al decennia aan gewend is om als vijfde wiel aan de wagen een rol te spelen. In de periode van de Nederlandse Antillen waren het ook de grotere eilanden (die nu de status van 'land' hebben) aan wie het budget werd toebedeeld waarna de kleinere eilanden de achterblijvende kruimels mochten verdelen. Als besturen iets te maken heeft met het beschermen van de zwakkeren zou ik aan deze kant van de oceaan zo gauw geen goed voorbeeld kunnen vinden van 'hoe het eigenlijk zou moeten'. Ook inmiddels geïnstitutionaliseerde zaken als een toereikend bestaansminimum voor Caribisch Nederland, AOV en onderstand alsook het ontbreken van een werkloosheidsuitkering vind je in het land 'Nederland' alleen maar terug in het Caribische deel ervan. En wat daarvoor nu het wezenlijk van Europees Nederland onderscheidende aspect is? Ik zou het niet weten! En kom nu niet met zaken als verschil in levensstandaard, want elders in Nederland wordt ook niet met deze regionale verschillen gerekend. Ik kan niet anders dan concluderen dat de regering voor Caribisch Nederland doelbewust heeft aangestuurd op een 'tweederangs Nederland'. En de discussie erover is - ook weer doelbewust - vooruitgeschoven met de demissionaire status van het kabinet als argument. Wel, dit laatste argument gaat binnenkort gelukkig niet meer op!

Ik kan hier nog een waslijst van wensen en prioriteiten noemen maar dat is niet eerlijk: dat zijn mijn wensen en prioriteiten. Graag zou ik zien dat de nieuwe staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties nu eens een echt gelijkwaardige en respectvolle communicatie organiseert tussen bestuurders, eilandsraadsleden en de bevolking (van Sint Eustatius). Dit alles onder een gelijktijdig "rechtstrekken" van de scheve situatie die ik hiervoor heb beschreven. Maak dat dit eiland qua besturing 'gewoon' de Nederlandse wet- en regelgeving hanteert met overeengekomen uitzonderingen die samenhangen met het wezenlijk van Europees Nederland bestaande onderscheid (van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius). En maak dan meteen de Euro tot de lokale munteenheid zodat ook de (sociale) wetgeving echt landelijk kan worden toegepast.

Laat ik door tussenkomst van de Commissie Koninkrijksrelaties het kabinet, en dan met name de nieuw te installeren staatssecretaris voor dit domein, veel wijsheid, doortastendheid en succes toewensen.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

W <http://statia.nu> (wijzig de taal met het vlaggetje rechtsboven)